

OZOD SHARAFIDDINOV: O‘ZBEK ADABIYOTI VA MA’RIFATINING FIDOYISI

Farangiz Abruyeva

*O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar
universiteti jurnalistika fakulteti 1-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada Ozod Sharafiddinovning hayoti, ijodi va uning o‘zbek xalqining ma’naviy yuksalishiga qo‘shgan hissasi tahlil qilingan. Unda muallifning Vatanparvarlik, milliy qadriyatlarga sadoqat va ma’rifatparvarlik g‘oyalari asosida yozilgan asarlari yoritilib, jadidlar harakatining ahamiyati ham ko‘rib chiqilgan. Maqola Sharafiddinovning ma’rifiy va madaniy xizmati orqali o‘zbek xalqining milliy ongini rivojlantirishdagi o‘rnini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Ozod Sharafiddinov, o‘zbek adabiyoti, Vatanparvarlik, ma’rifatparvarlik, jadidlar, milliy qadriyatlar, ma’naviyat, madaniyat, ta’lim, milliy uyg‘otish.

Kirish. Ozod Sharafiddinov o‘zbek adabiyoti, ma’naviyati va ma’rifatida alohida o‘rin tutadigan, ma’rifatparvar va ziyoli shaxs sifatida tanilgan. Uning ijodi o‘zbek xalqining milliy qadriyatlarini ulug‘lash, yosh avlodni ma’rifat va madaniyatga oshno qilish, Vatanparvarlik va jamiyatga xizmat qilish g‘oyalari bilan boyidi. Ushbu maqolada Sharafiddinovning hayoti, ijodi va uning asarlari orqali o‘zbek xalqining ma’naviy yuksalishiga qo‘shgan hissasi tahlil qilinadi.

Ozod Sharafiddinov XX asrning o‘rtalarida yashab, ijod qilgan adabiyotshunos, yozuvchi, tarjimon va ma’rifatparvar shaxsdir. U nafaqat adabiyot va san’at sohalarida, balki xalq ma’naviyatini yuksaltirish yo‘lida olib borgan faoliyati bilan ham mashhur. Sharafiddinov xalqni savodxon qilish, madaniyat va ta’limni rivojlantirish yo‘lida katta mehnat qilgan. Uning asarlari ko‘plab kitobxonlar qalbida Vatan sevgisini uyg‘otishga xizmat qilgan. Sharafiddinovning asarlari o‘zida Vatanparvarlik, ma’rifatparvarlik va milliy qadriyatlarga sadoqat g‘oyalarini mujassam etgan. Uning “O‘lsam ayrilmasman quchoqlaringdan” maqolasi Vatanparvarlikning mohiyati haqida chuqur fikr yuritadi. U Vatan sevgisini oddiy hayotiy mas’uliyatlar, kichik harakatlar va kundalik mehnat orqali ifoda qilishni ta’kidlaydi. Shuningdek, Sharafiddinov jadidlar harakatining ahamiyatiga alohida e’tibor qaratgan. Uning asarlarida jadidlarning milliy ta’lim va ma’naviy tiklanishdagi o‘rni, ularning Vatan uchun qilgan xizmatlari tarannum etiladi. Jadidlar haqida yozar ekan, ularning xalq ma’rifatini rivojlantirish yo‘lida chekkan azoblari va qiyinchiliklarini yoritadi. Sharafiddinov o‘z asarlarida jadidlarni millatning ma’naviy uyg‘onishiga xizmat qilgan tarixiy shaxslar sifatida ta’riflaydi. Ularning ilm-fan, madaniyat va ta’limdagi islohotlari orqali xalqning milliy ongini yuksaltirishga

intilgani haqida yozadi. Sharafiddinov jadidlar harakatining izchil izdoshi sifatida ularga alohida hurmat bilan qaragan. U jadidlarning o'zbek xalqini uyg'otishga bo'lgan intilishlarini nafaqat tarixiy voqelik, balki zamonaviy taraqqiyot uchun ham muhim yo'l-yo'riq sifatida ko'rgan. Sharafiddinovning maqolalarida jadidlarning ta'lim va tarbiyaga oid qarashlari, ularning milliy uyg'onish yo'lidagi jasorati ko'p bora yoritilganda. Sharafiddinovning fikricha, jadidlar qadriyatlarni tiklashda milliy ta'lim tizimini rivojlantirishga asos solgan bo'lsa, bu tamoyillar hozirgi kunda ham dolzarbdir. U o'z maqolalarida jadidlarning ma'rifiy g'oyalari orqali bugungi jamiyatda yoshlarni tarbiyalash muhimligini ta'kidlagan. Jadidlarning Vatanparvarlik tamoyillari va ular ko'rsatgan jasorat Sharafiddinov asarlarida alohida aks etgan. Sharafiddinov o'z asarlarida ma'rifatni xalq hayotining ajralmas qismi sifatida talqin etadi. U yosh avlodni Vatanga sadoqatli, ma'rifatli va mas'uliyatli bo'lishga chorlaydi. Uning asarlari o'quvchini nafaqat tarixni bilishga, balki undagi xatolardan saboq olishga undaydi. Ozod Sharafiddinovning ijodi va faoliyati o'zbek xalqining milliy qadriyatlarini ulug'lash va ma'naviy yuksalishiga xizmat qildi. Uning asarlari bugungi kun yoshlariga ma'rifat, Vatanparvarlik va insoniylik saboqlari beradi. Ozod Sharafiddinovning merosi bugungi zamon uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi. Uning Vatanparvarlik, ma'rifatparvarlik va milliy qadriyatlarga sadoqat haqidagi qarashlari zamonaviy o'zbek jamiyatining asosiy tamoyillaridan biriga aylangan. Bugungi kunda ham uning asarlari va fikrlari yoshlar tarbiyasida, ta'lim tizimida va milliy qadriyatlarni tiklashda muhim ahamiyatga ega. Ozod Sharafiddinov o'z hayoti va ijodi davomida o'zbek xalqining ma'naviy yuksalishi uchun beqiyos xizmat qilgan. U nafaqat yozuvchi va adabiyotshunos, balki xalqining ma'naviy yo'l boshchisi, milliy qadriyatlarni ulug'lovchi ma'rifatparvar shaxs sifatida ham o'z o'rniga ega. Sharafiddinovning asarlari va ma'rifiy faoliyati kelajak avlod uchun milliy ong va ma'naviy uyg'onish yo'lida mustahkam poydevor bo'lib qoladi. Sharafiddinov o'z ijodi orqali xalqning ruhiy-ma'naviy dunyosini boyitgan va milliy ongni uyg'otishda ulkan rol o'ynagan shaxs sifatida abadiy e'tirof etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Sharafiddinov, Ozod. "O'lsam ayrilmasman quchoqlaringdan."
2. Qodiriy, Abdulla. O'tgan kunlar.
3. Jadidlar harakati tarixi bo'yicha tadqiqotlar.
4. Karimov, I. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.
5. O'zbek adabiyoti va milliy uyg'onish haqida zamonaviy maqolalar.